

и неговитѣ другари, които пролѣха своята кръвь за своето отечество и свобода); а отъ насъ зависи да ги довършимъ и да изречемъ тия велики думи: „ние сме люде, ние сме българи, и гордѣемъ са съ своето име „Българинъ.“ Но за да бждемъ въ състояние да изречемъ тия думи, ние трѣба да работимъ, да напрѣгваме всичкитѣ си умствени и тѣлесни сили, за да освободимъ своята земя и своитѣ личности отъ физическия турски яремъ; а своятъ умъ отъ нравственното поробение, т. е. отъ Константинополската патриаршия, и тогава да съставимъ една малка свободна държавица, която да са управлява човѣчески, щото нашиятъ народъ да може да намери своето счастье и добро. Но за да дойдемъ до това, ние не трѣба да са надѣемъ вече, както сме са надѣяли до сега на друго, за да ни освободи; или, само тоя народъ може да каже, че желае да достигне своята лична и народна свобода, който са надѣе само на своитѣ сили, на своитѣ умствени способности, на своитѣ братия, които търпятъ такива сжщо мъки, каквито тжри и той самъ.

Нашето българско положение прилича на боленъ човѣкъ, коумто е потрѣбно окончателно оздравленне. Болниятъ човѣкъ са обржца отъ една страна на друга, съ надежда че на другата страна ще да му бжде по добрѣ, и чувствава при всѣко едно ново обржцание, че му става по лошо и по лошо. Ние сме увѣрени, че единъ народъ, който е съставенъ изъ седемъ милиона, не може да сж кърпи като съдрана дрѣха. За да направи човѣкъ нова кшца, която да трае дълго време, той по напредъ трѣба да развали старата и да захване нови основания.

И така българитѣ трѣбва да разбератъ, че тѣмъ е най потрѣбна свобода, свобода лична, и свобода народна, защото който нѣма лична свобода, той нѣма ни народность, ни свѣти човѣчески права; който са не кланя на священната свобода, той не трѣбва да са кланя нито на Бога. Свободата съдържя въ себе си всичко, щото е най истинско полезно, всичко щото е най истинско славно, всичко щото е най истинско свѣто. Може ли да каже човѣкъ, че той стои по високо отъ добитѣкътъ, кога-